

Segâh İlahi

Dinle sözümü sana direm özge edâdır

NEY

Bestekarı : Sultân Veled Hz

Usûlü : Yürük Semâî [6/8]

Güftekarı : La Edri

§

Din le sö zü mü sa na di rem öz ge e dâ dır Dervîş o la
Ey so fu bi zim soh be ti miz câ na sa fâ dır Bir cür'a mı
Aşk i le ge lin tâ li bi cû yen de o la lım Şevk i le sa

7

na lâ zım o lan aş kı hu dâ dır â şı kın ne si var
zı nûş i de gör der de de vâ dır Hak ki le e zel et
fâ lar sü re lim zin de o la lım Haz re ti Mevlâ nâ

13

i se ma' şû ka fe dâ dır Se mâ sa fâ câ
di ği miz ah de ve fâ dır
ya ge lin ben de o la lım

17

na ve fâ rû ha gı dâ dır Se mâ sa fâ câ §

Dinle sözümü sana direm özge edâdır Ey sofî bizim sohbetimiz câna safâdır
Dervîş olana lâzım olan aşk-ı hudâ'dır Bir cür'amızı nûş idegör derde devâdır
âşıkın nesi var ise ma'şûka fedâdır Hak ile ezel etdiğimiz ahde vefâdır
Semâ safâ câna vefâ rûha gıdâdır Semâ safâ câna vefâ rûha gıdâdır

Aşk ile gelin eyleyelim zevk u safâyı Aşk ile gelin tâlib-i cûyende olalım
Göklere değin ir görelim hûy ile hâyı Şevk ile safâlar sürelim zinde olalım
Mestâne olup depredeyim çeng ile nâyı Hazret-i Mevlânâ'ya gelin bende olalım
Semâ safâ câna vefâ rûha gıdâdır Semâ safâ câna vefâ rûha gıdâdır

Veled

Hazretleri

[1226 - 1312]

Mevlana'nın oğlu ve Mevlevilik tarikatının kurucusudur.

Sultan Veled, şiirlerini devrin edebiyat dili olan Farsça ile yazmıştır. Mevlana gibi coşkun, lirik ve derinliği olan bir şair değildir. Daha çok, öğretici nitelikte tasavvufi şiirler yazmıştır. Sayıları az olmakla birlikte Türkçe şiirler de yazmıştır. Bu yönüyle 13. yüzyılda Anadolu'da aruz ölçüsüyle Türkçe şiirler yazılmasında önemli hizmetleri olmuştur.

Mevlânâ'nın tasavvufla alakalı görüşlerini bir sistem halinde birleştirip Mevleviliğe gerçek biçimini kazandıran şairdir. İlk Mevlevi dergâhının kurucusu olarak da bilinir. 1285 yılında Mevlevi tarikatının şeyhi olmuş ve ölüm tarihi olan 1312'ye kadar şeyhlik yapmıştır.

Sultan Veled'in bilinen beş eseri vardır. Divân'ından başka bilinen İbtidâ-nâme, Rebâb-nâme, İntihâ-nâme adlı üç mesnevisi ile Ma'arif adlı bir de mensur eseri bulunmaktadır.

Divan

Değişik nazım şekilleri ile yazılmış dini-tasavvufi ve ahlâki şiirler yer alır. Hacimli bir eser olan Divân'ın gazeller bölümünde Türkçe-Farsça-Rumca yazılmış müemmma manzumeler de bulunmaktadır.

İbtidâ-nâme

Sultan Veled'in yazdığı ilk mesnevidir. Veled-nâme adıyla da tanınan eser, 1291 yılında yazılmış olup içinde 76 Türkçe beyit bulunmaktadır. Mesnevi, Mevlânâ hakkında güvenilir bilgi vermesi bakımından önemlidir. Ayrıca Sultan Veled'in kendisi hakkında da eserde bilgi bulunmaktadır.

Rebâb-nâme

Sultan Veled'in yazılış sırasına göre ikinci mesnevisidir. Mevlânâ'nın Mesnevi'sinin vezninde fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilün ve onun etkisi altında kalınarak yazılmış olan bu kısa mesnevide de 162 Türkçe beyit bulunmaktadır.

İntihâ-nâme

Sultan Veled'in son mesnevisidir. İşlenen konular bakımından bir önceki mesneviye benzer. Ancak, bu eserin tamamı Farsçadır. Ma'arif

Sultan Veled'in dini, ahlâki öğütler veren son eseri olup mensur olarak yazılmıştır.

Yürük Semâi Usûlü

*) Altı zamanlıdır.

*) 3 tane 2 zamanın veya iki tane 3 zamanın, başka deyimle, üç Nim Sofyân veya iki semâinin birbirine eklenmesinden meydana gelmiştir (2+2+2=6 veya 3+3=6).

*) 6/8'lik birinci, 6/4'lük ikinci, 6/2'lik üçüncü mertebeleri kullanılmıştır. 6/8'lik mertebeye Yürük Semâi, 6/4'lük mertebeye Sengin Semâi, 6/2'lik mertebeye Ağır Sengin Semâi demek doğru olur. Fakat bu bizde karıştırılmış ve 6/8 ve 6/4'lük mertebeler çok kere birbirinin adını almıştır.

*) 6/8'lik ve 6/4'lük fasılların Yürük Semâilerinin mecburi usûlüdür. Yürük Semâi formasında her zaman kullanılmıştır. Zaten Ağır Semâiler ya 10/8'lik, 10/4'lük veya 6/4'lük, 6/2'lik mertebesini, yani Ağır Sengin Semâi usûlünü kullanmak en doğru olandır. Fakat yukarıda söylendiği gibi bu, bizde karıştırılmıştır.

*) Klâsik mûsikimizin en hareketli beste şekillerinden biridir. Bu türün de sözleri dört mısra, yâni murabba'dır. Ritm şekli olarak yürük semâi usûlünün 6/4 ile 6/8 mertebeleri kullanılır. Çok kullanılmış ve çok beste yapılmış bir formdur. Değişik türleri bulunmakla birlikte en çok şu şekli görülür: Dört mısra ikişer mısralı iki bende ya da hanelere ayrılmıştır. Her mısradan sonra terennüm devreleri gelir. Bu sebeple birinci, ikinci, dördüncü mısraların bestesi aynıdır. Üçüncü mısra miyanı teşkil eder. Bestesi diğer mısralardan farklıdır; makam geçkileri bu bölümde yapılır. Yürük semâilerde usûl geçkileri yapılmaz.

Yürük Semâi Darb Usûlü

[6 / 8] 'lük Yürük Semâi Mertebesi

- 1 . Darb : (Düm) / [1/2 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 2 . Darb : (Tek) / [1/2 Zamanlı ve Yarı Kuvvetli]
- 3 . Darb : (Tek) / [1/2 Zamanlı ve Zayıf]
- 4 . Darb : (Düm) / [1/2 Zamanlı ve Zayıf]
- 5 . Darb : (Te-Ek) / [1 Zamanlı ve Yarı Kuvvetli]

Kaynak :

1) ' Türk Musikisinde Usuller ve Kudüm ', M. Hürşit UNGAY

2) ' Türk Mûsikisi Nazariyâtı ve Usûlleri-Kudüm Velvelleri ' İsmail Hakkı ÖZKAN [1941- 2010]